

N F SP

NORSK FORENING FOR SPILLPROBLEMATIKK

NORWEGIAN ASSOCIATION ON GAMBLING AND GAMING PROBLEMS

ÅRSMELDING 2021 – 2022

GENERELT OM SPILLFELTET OG FORENINGENS ROLLE:

Økning i antall problemspillere

Ansvarlig spill og ansvarlig spillpolitikk er begreper som de fleste viser til at bør ha stor betydning. Behandlingsinstitusjonene mottar jevnlig henvisninger på spilleavhengige pasienter. Koronapandemien har vært en utfordring for den enkelte og for folkehelsen og har for mange medført større grad av isolasjon, ensomhet, uro og bekymring. Vi har nå fått en ny situasjon med strømkrise, krig i Ukraina og høyere rente. Dette er igjen en vanskelig situasjon for mange og særlig for sårbare grupper som problemspillere. Vi vil tro at behovet for å flykte inn i pengespill og håpet om å vinne stort ikke har avtatt.

Spilleavhengighet Norge har meldt om økt pågang og vist til personlige historier om hvordan tidligere spilleavhengige har fått tilbakefall. Vi ser med bekymring på økningen i antall problemspillere og det er vårt syn at myndighetene må forsterke tiltak og restriksjoner for å hindre at denne utviklingen fortsetter. Norsk Tipping bør, slik vi ser det, videreføre de innskjerpede ansvarlighetstiltakene som ble gjort under pandemien. Vi har merket oss at Norsk Tipping under koronapandemien valgte å sette inn ekstra ansvarlighetstiltak i desember 2020. Blant tiltakene var lavere tapsgrenser for enkelte spill og slutt på markedsføring på SMS og e-post til kunder i aldersgruppen 18-25 år. Dette var gode tiltak for å beskytte problemspillere og forebygge problemspill hos yngre aldersgrupper. Fra vårt syn bør disse tiltakene inngå permanent i Norsk Tippings ansvarlighetsarbeid.

Norsk Bransjeforening for Onlinespill (NBO) er en aktiv aktør i spillpolitikken. De viser til at det er ønskelig at deres medlemmer får lisens som tilbydere av pengespill i Norge. De peker på at når omfanget av problemspill øker, skyldes dette dagens modell med enerett for Norsk Tipping og Norsk Rikstoto. I januar 2021 ble det gjort endringer i Kringkastingsloven som ga Medietilsynet mulighet til å pålegge norske TV-distributører å hindre eller vanskeliggjøre tilgangen til markedsføring på TV for utenlandske pengespillselskap som ulovlig reklamerte i Norge. Dette har vært effektivt. I sommer varslet Discovery at de midlertidig vil stanse bettingreklame på sine kanaler Fem, MAX, Vox og Eurosport Norge. Det betyr at ulovlig spillreklame nå skal være borte fra norske TV-skjermer. Nå pøser imidlertid de utenlandske pengespillselskapene reklamepengene sine inn på internett og i sosiale medier som Youtube, Instagram og Snapchat. Vi ønsker Lotteritilsynet snarest på banen for å få slutt på denne virksomheten. Det er ifølge pengespilloven forbud mot også å medvirke til reklame for utenlandske spillselskap i Norge.

NFSP ser det fortsatt som sin rolle å stå opp for enerettsmodellen. Vi vil fortsette å peke på nødvendigheten av en sterk regulering av også tilbud innen enerettsmodellen med forbud mot all pengespillreklame og stort fokus på spillansvarlighet. Vi ønsker å formidle dette synet i artikler og intervjuer. NFSP ser fram til resultatene fra den nye befolkningsundersøkelsen som nå er under arbeid ved SPILLFORSK, Universitetet i Bergen.

Det er som før nevnt, sterke krefter som ønsker å utfordre enerettsmodellen og de vedtatte vernetiltakene. Det er derfor viktig at NFSP fortsetter å formidle kompetanse om pengespillavhengighet og bidrar med sin kunnskap og erfaring om pengespill og avhengighetsproblematikk. Vi ønsker å bidra til å beholde en mest mulig ansvarlig pengespillpolitikk som forebygger problemutvikling og verner om sårbare spillere og deres familier. Vi hilser velkommen ny lov om pengespill med tilhørende forskrift. Vi synes det er gledelig at også bingo nå er foreslått regulert.

Ingen fordel med lisens til utenlandske spillselskap

Vi kan ikke se noen fordeler med en lisensmodell, slik også Stortingsmeldingen viser. Dersom de utenlandske selskapene får lisens for å tilby pengespill i Norge, vil de ventelig i tillegg opprettholde sine internasjonale pengespilltilbud på nettet. Med en eventuell lisens for utenlandske spillselskap i Norge vil det medføre en sterk økning i spilltilbud og ikke minst reklame. Dette har vi sett i Sverige som innførte lisensmodell i begynnelsen av 2019. I kjølvannet av økt markedsføring frykter vi en stor økning i utvikling av problemspill.

Det er vårt synspunkt at det allerede er for mange pengespill og for mye spillreklame i Norge. Både fra lovlige norske aktører og fra utenlandske spillselskap. De utenlandske spillselskapene har vist seg både grådige og hensynsløse når de rekrutter og forsøker å beholde spillere. Særlig har dette rammet spillere som de må forstå er problemspillere. Fra klinisk praksis er vi kjent med at denne aktiviteten med personlige brev, sms og e-post til problemspillere fra utenlandske aktører fortsetter.

Kanaliseringsargumentet tøyser grenser

NFSP støtter ikke kanaliseringsargumentet til Kulturdepartementet med sin gjennomgående argumentasjon at for å kunne kanalisere norske spillere fra utenlandske spillselskap til lovlige norske aktører. Norsk Tipping og Norsk Rikstoto følger opp med stadig flere spill og spillobjekter, mer attraktive spill, mer reklame og høye tapsgrenser. Vi ser med bekymring på at de utenlandske spillselskapenes kritikkverdige praksis legitimerer at Norsk Tipping tøyser grensene for hva et ansvarlig spilltilbud skal være. Vi vet fra både befolkningsundersøkelsene og samtalestatistikkene fra Hjelpelinjen at når det gjelder lovlige norske pengespill, så er det kasinospill som Norsk Tippings Kong Kasino som skaper flest problemer. Dette er nettspill i form av hjulspill eller automatspill, dvs slike spill som ble presentert på spillautomater før disse ble forbudt i 2007. Det er de samme spillene som skapte problemer den gangen som også skaper flest problemer i dag. Det er vårt syn at de ansvarlighetstiltakene som Norsk Tipping nå har gjort med Kong Kasino ikke er tilstrekkelige. Kong Kasino bør, slik vi ser det, tas ut av Norsk Tippings portefølje.

En restriktiv nasjonal spillpolitikk

Lotteritilsynet meldte våren 2022 at for første gang i Norge er de samfunnsøkonomiske kostnadene av problemspilling undersøkt. Det er Nasjonalt kompetansesenter for spillforskning, SPILLFORSK, ved Universitetet i Bergen som har gjennomført undersøkningen på oppdrag fra Lotteritilsynet. Forskerne har estimert at problemspilling koster samfunnet 5,1 milliarder kroner i året.

Rapporten viser at problemspilling har betydelige kostnader knyttet til arbeidsliv, behandling, økonomiske utfordringer og nedsatt livskvalitet for både spillere og pårørende. Arbeidsløshet på grunn av spilleproblem er estimert til å koste samfunnet nær 892 millioner i året. For de som er i jobb kan spilleproblem påvirke selve arbeidet og hele arbeidsmiljøet.. Noen bruker arbeidstid på pengespill eller problem knyttet til spillingen. Tappt arbeidsproduktivitet blir estimert til å koste arbeidsgiverene over 460 millioner i året.

En restriktiv spillpolitikk er, som før nevnt, fornuftig og skal ha en beskyttende funksjon for befolkningen. Det er myndighetenes oppgave å beskytte befolkningen mot skadelige produkter. En restriktiv spillpolitikk bør være på lik linje med politikk og restriksjoner i forhold til andre skadelige produkter som alkohol og tobakk.

Undersøkelser har vist at det er fullt mulig å utvikle alvorlig spilleavhengighet, sette seg i betydelige familiemessige, arbeidsmessige og økonomiske alvorlige problemer gjennom spill hos norske regulerte aktører. Paradokset er at på den ene siden tar Norsk Tipping sitt samfunnsansvar og jobber aktivt med å utvikle ansvarlige spillprodukter mens de på den andre siden innfører nye lett tilgjengelige pengespill med utvidede tapsgrenser. Norsk Tipping står i dilemmaet å skulle forsyne de gode formålene med betydelige summer samtidig som de skal fronte et ansvarlig spillprodukt og ikke stimulere til problemspill og spilleavhengighet.

Lootbokser i dataspill

Vi ser at dataspill fremdeles skaper utfordringer og konflikter i mange familier. Hos sårbare unge kan overdreven nettsurfing og dataspill få alvorlige følger i forhold til helse, utvikling, modning og skolegang. Vi ser med bekymring på sosiale nettverksspill som er rettet mot barn og unge og som er laget som trening eller rekruttering til pengespill. Promotering og salg av Lootbokser har fått et særlig fokus. Dette er fra forskningsmiljø betegnet som lotteri, men er fremdeles, etter ny lov om pengespill med tilhørende forskrift, fremdeles utenfor all regulering. Kjøp og salg i dataspill er en betydelig utfordring for unge og foreldrene deres.

NFSP rolle og funksjon

2021/2022 har vært Norsk Forening for Spillproblematikk (NFSP) 22.driftsår. Vi drifter foreningen etter dens vedtekter og formålsbeskrivelse. NFSP har en viktig rolle som vaktbikkje i feltet og som en uavhengig frivillig interesseorganisasjon. Vårt årlige seminar, i samarbeid med KoRus-Øst, er en viktig møteplass for hele fagfeltet og tilbyr kompetanseheving, nettverksbygging og dialog om aktuelle problemstillinger. Med seminaret har vi en intensjon om å bidra til drøfting av aktuelle saker samt kompetanse- og nettverksbygging. Her møtes de behandlingsfaglige miljøene, forskningsmiljø, interesseorganisasjoner og offentlig myndighet til direkte dialog, oppdatering og utveksling av synspunkter. NFSP har et nært og godt samarbeid med KoRus Øst, Spillavhengighet Norge, AKAN, Actis og Blå Kors Norge.

NFSP har i dag 13 enkeltmedlemmer og 17 institusjonsmedlemmer. NFSP er registrert i Brønnøysundregistrene og har organisasjonsnummer: 992 115 882.

FORENINGENS FORMÅL ER:

- Spre kunnskap om penge- og nettspillproblematikk med sikte på å redusere problemenes omfang
- Medvirke til å utvikle gode behandlingstilbud
- Være et samarbeidsforum for fagfolk og andre interesserte på feltet
- Påvirke de politisk bestemte rammebetingelsene for pengespill og andre spill med sikte på å redusere problemene
- Gi begrunnede råd inn til offentlig myndighet om spillproblematikk

NFSPs STYRE, VALGKOMITE OG REVISOR:

Foreningens styre har i driftsåret bestått av:

- Leder: Ingjerd Meen Lorvik, Psykologspesialist, Privat næringsdrivende -Psykologisk veiledning og konsultasjon. Skien
- Nestleder: Trond Aspeland, sosionom, Fjernbasert behandling, Sykehuset Innlandet
- Styremedlem: Rune Aune Mentzoni, 1.amanuensis, Psykologisk Fakultet, UiB, Bergen
- Sekretær: Marte Øien, politisk rådgiver, Actis, Oslo
- Styremedlem: Stine Michaelsen, psykolog, Ruspoliklinikken, UNN, Tromsø
- Styremedlem: Rolf Brumoen, sosionom, Blå Kors Poliklinikk, Oslo
- Styremedlem: Jens Jarle Nielsen, behandler, Blå Kors Borgestadklinikken, Skien

Styremedlem Rolf Brumoen avsluttet sitt arbeidsforhold i Blå Kors og startet våren 2021 i ny jobb på familievernkontor. Her så de seg ikke tjent med at Rolf Brumoen fortsatte i NFSPs styre. Han ble takket av som styremedlem i forbindelse med et styremøte 22.04.22. Han ble ikke erstattet i styret, nytt styremedlem vil velges på årsmøte 28.09.22 etter innspill fra valgkomiteen.

- Kassererfunksjon: Birgith Vedahl Ullnæss

Valgkomite har i driftsåret bestått av:

- Gro Tepstad, Crux, Stavanger
- Knut Arne Gravingen, KoRus-Øst Sykehuset Innlandet, Ottestad

Revisor; Lill Johansen, Akan, Oslo

STYRETS ARBEIDSPLAN 2021 - 2022

- Arrangere seminar 2021 og årsmøte 2021 - 2022
- Være høringsinstans for relevante saker som angår feltet og gi faglig begrunnede råd om spillproblematikk
- Samarbeide med organisasjoner innen feltet
- Følge utviklingen i spillmarkedet og holde oss orientert om konsekvenser, omfang og behandlingstilbud
- Bidra til å øke kompetanse og fagutvikling innen feltet
- Utdale NFSPs pris for viktige bidrag innen feltet
- Gjøre tiltak for å markedsføre NFSP og rekruttere nye medlemmer
- Arrangere studietur for styrets medlemmer

SEMINARET:

Seminaret 2021 ble holdt i dagene 28.09.22 – 29.09.22 på First Hotel Victoria, Hamar. Det var rundt 60 deltakere. Seminaret var godkjent av Norsk Psykologforening som 11 timers

vedlikeholdsaktivitet til spesialitet. Innleggene belyste spillpolitikk, ulike fagtema, forskning, behandling og oppdatering fra Lotteritilsynet. Det ble innledet om tema som spill i kultur og myter, barn og spill, spillreklame, intensiv korttids-behandling, poliklinisk gruppetterapi under epidemien, emosjonsfokusert terapi og familiebehandling. Etter første seminardag var deltakerne invitert til bedriftsbesøk hos Norsk Tippings på Hamar for omvisning og orientering om selskapets aktivitet. Det var god deltakelse her.

NFSPs PRIS FOR GODT ARBEID INNEN FELTET:

I 2021 ble NFSPs pris tildelt tidligere seniorrådgiver, KoRus-Øst og tidligere styremedlem NFSP, Finn Gyllstrøm for hans årelange arbeid og fremragende innsats for spilleavhengige både nasjonalt og i Norden. Han har vært initiativtaker til- og gjennomført epokegjørende prosjekter og støttet og løftet fram ulike fagmiljøer.

ÅRSMØTET:

Årsmøtet 2021 ble holdt 28.09.21 på Hamar med ni medlemmer til stede.

Leder Ingjerd Meen Lorvik ønsket velkommen. Jarle Wangen ble valgt til møteleder. Magnus Pedersen ble valgt som referent, Jarle Wangen og Knut Arne Gravingen ble valgt til å underskrive protokollen.

Årsmelding, regnskap, budsjett og arbeidsplan ble gjennomgått og godkjent/vedtatt. Leder la fram arbeidsplanen for 2021-2022 og denne ble godkjent.

Jens Jarle Nielsen og Marte Øien ble valgt som nye styremedlemmer. Knut Arne Gravingen og Gro Tepstad tok gjenvalg i valgkomiteen. Ann Elisabeth Sandnes og Pernille Huseby tok ikke gjenvalg og gikk ut av styret.

STYREMØTER:

I driftsåret 2021/2022 har det vært avholdt ni ordinære styremøter. Styremøtene har i hovedsak blitt avholdt på Teams og i lokalene til Actis i Oslo. Et styremøte har vært avholdt på Universitetet i Bergen i forbindelse med arbeidsseminaret.

STUDIETUR:

Studieturen ble i driftsåret avlyst.

NFSPs ØKONOMI:

NFSP har ikke lenger medlemskontingent og baserer sin økonomi på å søke driftstøtte fra Lotteritilsynet. Innvilgning av dette har bl.a. muliggjort å drifte foreningen og arrangere seminar med et lavt prisnivå. I driftsåret 2021-2022 ble det ikke søkt driftstøtte, pga at fristen for søknad var overskredet da leder ble oppmerksom på at utlysning var gjort. Den økonomiske situasjonen er i dag slik at foreningen ikke har utestående gjeld og at økonomien må betegnes som akseptabel.

ANDRE AKTIVITETER:

31.03.22: Lunsj-seminar hos Actis om deres spillpolitisk plattform. Leder Ingjerd Meen Lorvik deltok.

31.05.22: Norsk Tippings kontaktmøte, Oslo. Leder Ingjerd Meen Lorvik deltok.

03.06.22: Dialogmøte med statssekretær og seniorrådgiver fra Kulturdepartementet, digitalt. Her deltok leder Ingjerd Meen Lorvik sammen med politisk rådgiver Magnus Pedersen fra Spilleavhengighet Norge.

21.06.22: Samordningsmøte om innspill til høringssvar til forskrift om ny pengespillov. Leder Ingjerd Meen deltok sammen med Blå Kors v/Anders Blixhavn, Spilleavhengighet Norge v/Magnus Pedersen og Actis v/Kristine Borge.

02.08.22: Høringssvar til Kulturdepartementet om forskrift til ny pengespillov.

25.08.22: Brev til Helsedirektoratet vedrørende Helsenorge.no sin manglende oppdatering av nasjonal oversikt over behandlingstilbud til spilleavhengige.

20.09.22: Debattinnlegg i Klassekampen: Regulering av bingo, v/leder Ingjerd Meen Lorvik

Skien 22.09.21

Ingjerd Meen Lorvik
Leder NFSP

Kontaktinfo: NFSP v/leder Ingjerd Meen Lorvik, Breidablikkvn. 24, 3711 Skien. Tlf.: 91571822.